

literatura
XAVIER ALIAGA

Sobre Marc Granell (València, 1953), un dels poetes valencians vius més importants, hi havia estudis i antologies, però mancava segurament un volum amb l'obra completa. La Institució Alfons el Magnànim ha omplert aquest buit amb 'Marc Granell. Poesia Completa 1976-2016', un recorregut per una de les produccions poètiques cabdals de les darreres dècades.

Marc Granell: la sacsejada emocional i la ràbia

**Poesia completa
1976-2016**

MARC GRANELL

Institució Alfons el Magnànim
València, 2017
Poesia, 470 pàgines

“**Q**uan lliges els poemes de Marc Granell et sents sacsejat per una tralla d'emocions i cruessa. L'espiral de lucidesa dels seus versos t'atrapa com el fil en una madeixa i restes engolit per una veu commosa i rabiosa davant el corrent fangós de la vida”. D'aquesta manera brillant resumeix el crític Francesc Calafat la trajectòria de Marc Granell en el valuós pròleg que acompanya l'obra completa.

Ben bé, la poesia de Granell és una combinació de compromís polític in-subornable i sacsejada emocional, una poètica crua i pessimista, o “pessimista optimista”, com bé diu Calafat al pròleg, enganxada a les misèries d'un poble maltractat que creu viure en la terra promesa. Però conté també quelcom de commovedor i colpidor, un bri de tendresa reconfortant, fresca, com l'aroma de la humitat retinguda en la terra després d'un xàfec. Una veu —anota Calafat— “extremadament coherent i unitària”. Distant, afegiríem, de l'exuberància formal d'alguns companys de generació, com ara Joan Navarro o Salvador Jàfer, però no per això mancada de recursos expressius: “Hi ha al mur de l'estiu / gavines dissecades / en un vol de ciment”, escriu en *Exercici per a una veu*, del 1983.

Algunes antologies recents, com ara la bastida per Gonçal López-Pampló, *Marc Granell. Notícia de la tribu*, ajuden a copsar la magnitud i densitat del seu trajecte poètic, però la seua obra mereixia també una mirada completa i reunida. Un volum que permet albirar les inflexions i els girs, el conjunt de registres. Fins i tot una obra per a infants i joves bastant extensa, en la qual accentua recursos com l'humor o el sentit del ritme i que, conceptualment, té la singularitat de no renunciar al compromís, de mirar als ulls dels xiquets per mostrar-los les misèries del món: “A les ciutats / hi ha molta gent / que no té casa, / viu al carrer. / Demana almoïna, / però sols rep / males paraules / i pitjors gests.”, escriu en “Sense sostre”, del poemari *El planeta que era blau* (2004).

Educad en castellà, però al si d'una família amb inquietuds culturals —una antologia d'Antonio Machado que li regala son pare a 15 anys ho engegarà tot—, Marc Granell entrà en el món poètic, a la universitat, de la mà de la generació de poetes valencians en castellà (César Simón, José Luis Falcó i altres) enlluernada pels “novísimos poetas españoles”. Fet i fet, la primera producció de Granell, als inicis de la dècada del 1970, és en castellà. L'estiu de 1972, tanmateix, Granell coneix

teatre

'Desig sota els oms', dirigida per Joan Ollé al Teatre Nacional de Catalunya

televisió

Toni de la Torre escriu d'una de les sèries de la temporada: 'Stranger things'

música

Una ullada a la reedició 'Deluxe' d'un clàssic del pop: 'The Queen is dead', de The Smiths

Josep Piera. I també aquells dies, entra en contacte amb Eduard Verger. Un nou ambient poètic i també polític i social que l'empeny a canviar de llengua i a introduir el compromís en els seus poemes. Granell destaca quasi de seguida: és inclòs en l'antologia *Carn fresca* (1974) i el 1976 guanya el premi Vicent Andrés Estellés amb *Llarg camí llarg*, un primer poemari cridaner, de profunditat existencial i imatges ben potents: "Mentre resaves —no sabies a qui, / tu ja no hi creies, però sí, era necessari / creure l'infern— i senties / galops de formigues córrer pel teu ventre".

La resta de la dècada, amb obres com l'emblemàtic *Notícia de la tribu* (1978), *Refugi absent* (1979) o *Materials per a una mort meditada*, serveix per afinar el discurs, fer-lo més colpidor, de ganivet penetrant en la mantega: Totes les ciutats són tristes. / I brutes. I fan / una certa pudor gairebé imperceptible, fosca / de caps eixuts rodolant sense pupil·les / les mateixes vesprades, idèntiques / nits, fàstics", escriu en el primer d'aquells volums. També són els anys de definir la seua veu compromesa en el difícil trànsit a la democràcia: "Aquest poble se sap ja un poble i rebenta / el silenci amb ulls i coltells altíssims. / Aquest poble és un poble que us haurà ben mort", clou, lapidari, en *Exercici per a una veu* (1983).

Aquest llibre és el pòrtic d'un llarg silenci poètic producte d'una depressió. Un buit que s'ompli amb *Fira desolada* (1991), un llibre tremend, concloent, fruit d'aquells anys d'alènar en el pou. Un estat d'ànim que prenys versos com els de "Teràpia de grup": "Totes les tristeses s'assemblen. / Com els diumenges blancs i deserts de l'estiu. / Com els míssils".

Sortosament, d'un renaixement personal, d'una reconstituent trobada amorosa, el poeta és capaç d'extraure matèria literària. *Parlem de Versos per a Anna* (1998), el seu particular cant de l'au fènix, un text guiat per la bellesa i un lirisme gris molt identificable. "Quan parles / s'alça un niu / d'albes lentes / en cada ombra".

D'aleshores ençà, Granell bastirà una obra dosificada, espaiada, que reflecteix

PRATS I CAMPS

encara la preocupació política i social: "El meu país és un país menut / on per no cabre no hi cap / ni un didal de memòria", escriu el 1999, en plena consolidació de l'hegemonia de la dreta al País Valencià. Però també la mort domina el paisatge.

Al volum, l'apartat de "Poemes esparsos" serveix per resseguir les passes

d'un poeta que va apagant la seua veu al temps que rep merescuts reconeixements. L'última composició escrita per Granell és "Vindrà la mort", del 2016. Una composició que acaba així: "Vindrà la mort. // Serà un gran buit / etern i tou. / Serà un descans. / Bellíssim". Versos poderosos i ambivalents. Resum de vida i obra: fosca, dura. I edificant alhora.